

Jaarverslag 2016 V&VN

v&vn

‘Zo’n gesprek brengt me soms in een gewetensconflict’

*Zainab Osman, verzorgende IG
in een wonen-met-zorgsetting bij
de ZZG Zorggroep:*

‘Mijn vak is en blijft prachtig, maar verandert wel. Zo wijzigt de rol van verzorgenden van verzorgen naar samen zorgen. We hebben nu een meer coachende rol. Als we de naasten van een cliënt uitleggen dat ze door bezuinigingen meer zelf moeten doen, zijn ze daar niet altijd blij mee. Die gesprekken vind ik

best ingewikkeld, ze brengen me in een gewetensconflict. Jammer dat er dit jaar veel negatieve media-aandacht rond de ouderenzorg was. Dat maakt de ouderenzorg minder aantrekkelijk voor jongeren. En er zijn ook zoveel positieve verhalen. Ik ben V&VN-lid om op de hoogte te blijven van mijn vak. Fijn dat V&VN aan tafel zit met beleidsmakers, zo kunnen we ons hard maken voor de ouderenzorg.’

Churchillaan 11
3527GV Utrecht
 (030) 291 90 50
 info@venvn.nl
 www.venvn.nl

 www.facebook.com/venvn

 www.twitter.com/venvn

Colofon

Interviews: Annemarie van Dijk

Fotografie: Milan Vermeulen en Erik Buis (voorwoord en column)

Vormgeving: Maters & Hermsen
Vormgeving

Voorwoord

Henk Bakker, voorzitter V&VN

In 2016 is de langdurige zorg terecht hoog op de maatschappelijke agenda gezet om er voorlopig niet meer van te verdwijnen. Dat is ook voor verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten van groot belang. De publieke schijnwerper op de langdurige zorg heeft de professionals in de sector zichtbaarder gemaakt. Zij krijgen veel waardering vanuit de samenleving voor hun werk. Ik wil op deze plaats ook persoonlijk mijn diepe respect uitspreken voor al die collega's die vanuit betrokkenheid bij hun patiënten en loyaliteit tegenover elkaar inspringen, vrije dagen opgeven, diensten ruilen en zelfs vakanties noodgedwongen uitstellen. Jullie zijn meer dan ooit de kurk waar de zorg in ons land op drijft.

De inbreng van onze leden in het politieke debat over de grote vraagstukken in de zorg zoals de verbetering van de kwaliteit in verpleeghuizen, personeelssamenstelling of ethische kwesties is essentieel. V&VN vertolkt deze stemmen door hierover voortdurend in gesprek te zijn met belangrijke stakeholders – zoals werknemersorganisaties, zorgverzekeraars, onderwijsinstellingen en patiëntenverenigingen – om de kracht van onze beroepsgroepen te benadrukken en hun positie te verstevigen. Dat doen we vanzelfsprekend vanuit een actieve dialoog met onze leden, een belangrijk strategisch uitgangspunt.

2016 was ook het jaar waarin de V&VN Participatiekliniek haar deuren opende. Een leerervaring voor verpleegkundigen en verzorgenden die zich gedurende twee dagen letterlijk verplaatsen in de positie van patiënt en bewoner, maar ook – door de grote maatschappelijke aandacht – een eyeopener voor beleidsmakers en mensen buiten de zorg. De V&VN Participatiekliniek is een creatieve bijdrage aan twee van onze strategische pijlers: kwaliteit van het vak naar het hoogste niveau en het realiseren van maatschappelijke erkenning.

En natuurlijk vierden we in 2016 ons tienjarig jubileum. We sloten het jaar af met meer dan 80.000 leden. V&VN is een snel groeiende vereniging, waar we alle zeilen bijzetten om onze belofte van betrouwbare dienstverlening

concreet te maken. Zo hebben we in 2016 het Kwaliteitsregister V&V verbeterd en is het voor steeds meer zorgaanbieders een belangrijke toetsing voor bekwaamheden van verpleegkundigen en verzorgenden.

Graag bedank ik de vele leden die – naast hun werk, op vrijwillige basis – de ruggengraat vormen van onze vereniging. Onvermoeibaar, ook als er 's avonds na werktijd nog vergaderd moet worden. Zonder jullie zouden we deze mijlpalen niet hebben bereikt. Ik heb daar als voorzitter veel waardering voor en ben oprecht trots op wat we met elkaar hebben bereikt. Graag ga ik samen met jullie verder op deze weg, in het belang van onze beroepsgroepen en in het belang van al die patiënten, cliënten en bewoners die dagelijks op jullie zorg vertrouwen.

Verpleging en verzorging in cijfers

25.000

Eind 2016 waren er 25.000 vacatures in de verpleging en verzorging. Met name in de ouderenzorg, zowel in verpleeghuizen als in de wijkverpleging.

Bron: Kamerbrief staatssecretaris Van Rijn (VWS) over Gezamenlijke arbeidsmarktagenda ouderenzorg, april 2017

420.000

In Nederland krijgen ongeveer 420.000 mensen wijkverpleging.

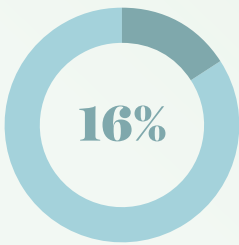
Er zijn 8800 wijkverpleegkundigen werkzaam in Nederland. In 2019 zijn er tussen de 10.000 en 13.500 wijkverpleegkundigen nodig.

Bron: 'Vraag en aanbod van wijkverpleegkundigen 2015-2019', CAOP-rapport in opdracht van ministerie van VWS, november 2015.

Het tekort aan gespecialiseerde verpleegkundigen loopt de komende jaren fors op. Om aan de vraag te kunnen voldoen moeten ziekenhuizen de komende jaren het aantal opleidingsplaatsen verhogen van 1200 naar 2100. Een stijging van 75 procent.

Bron: Capaciteitsorgaan, oktober 2016

Van de hbo-verpleegkundigen die opgeleid worden, maakt ongeveer 16 procent een keuze voor zorg in de wijk.

De gemiddelde leeftijd van de medewerkers in de zorg neemt langzaam toe en is opgelopen tot 42,6 jaar. Ook is er minder instroom van medewerkers onder de 35 jaar. De gemiddelde leeftijd is het hoogst in de verpleeghuis- en wijkzorg, met 44,5 jaar.

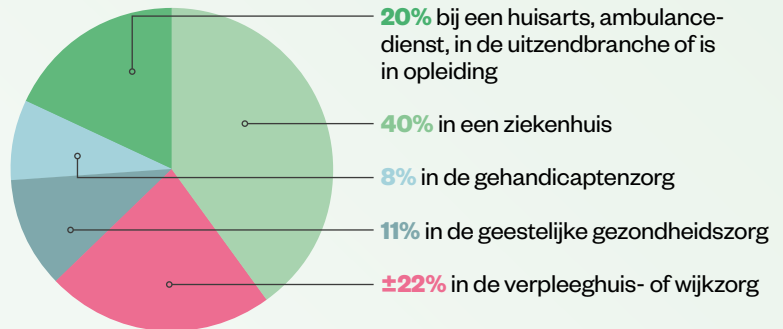
Bron: www.werknemersinzorg.nl

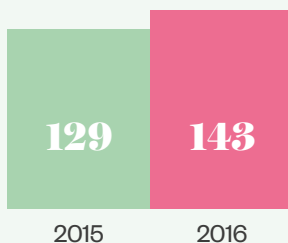
177.000

In het BIG-register staan 177.000 verpleegkundigen geregistreerd, waaronder 3.000 verpleegkundig specialisten. In 2013 waren dat er nog 267.000.

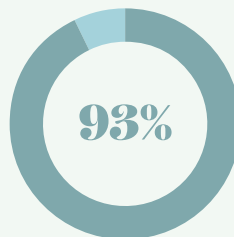
Van de BIG-geregistreerde verpleegkundigen werkt:

In 2016 telde Nederland 143 verpleegkundige en/of verzorgende adviesraden (VAR). In 2015 waren dat er nog 129. 24 procent van de zorginstellingen heeft daarmee een VAR.

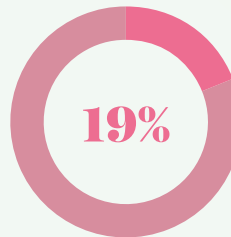

VAR in de algemene gezondheidszorg:

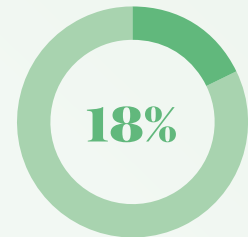
(was 89% in 2015)

VAR in de geestelijke gezondheidszorg:

(was 17% in 2015)

VAR in de verpleeghuis- en wijkzorg:

(was 12% in 2015)

Bron: VAR Monitor 2016, uitgevoerd door Hogeschool Utrecht in opdracht van V&VN en CC zorgadviseurs

Begin 2016 zijn drie nieuwe beroepsprofielen voor verzorgenden, mbo- en hbo-verpleegkundigen overhandigd aan de minister van VWS.

In 1986 werd de eerste hoogleraar verplegingswetenschap geïnstalleerd. Inmiddels zijn er 8 leerstoelen in Nederland.

Bron: www.proefschriftenverpleegkunde.nl

Er zijn 22 lectoraten verpleegkunde in Nederland.

‘Het is zó leuk om te werken in de wijk’

Gia Wallinga, voorzitter van de afdeling V&VN Verpleegkundigen Maatschappij & Gezondheid, is trots op wat haar afdeling dit jaar bereikte.

Jammer dat er een personeels-tekort is, want het is zó leuk om te werken in de wijk. Je hebt er regie over het zorgproces van preventie tot de laatste ademtocht. Fijn dat we de verpleegkundigen nu kunnen neerzetten als zelfstandige beroepsgroep. Vooral bij de wijkverpleegkundigen en casemanagers dementie is dat belangrijk, want door die zelfstandigheid kunnen ze de zorg beter indiceren en organiseren. Zo konden we de kwaliteitsstandaarden doorontwikkelen. Daar zijn we blij mee, want het maakt ons werk nog transparanter. Daar plukt de cliënt de vruchten van: we kunnen efficiënt werken volgens de laatste inzichten, dat leidt weer tot een betere gezondheid van cliënten én de zorg blijft betaalbaar.’

Pijler 1

Kwaliteit van het vak op het hoogste niveau

Als verpleegkundige, verzorgende of verpleegkundig specialist ben je zelf verantwoordelijk voor je eigen deskundigheid. Zo kun je een belangrijke bijdrage leveren aan kwaliteitsverbeteringen in de zorg. Of het nu gaat om de ontwikkeling van toekomstbestendige beroepsprofielen, verpleegkundige kwaliteitsstandaarden of het terugdringen van onnodige handelingen en registraties, de inbreng vanuit de beroepsgroep is cruciaal. Want de patiënt verdient een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Kwaliteit staat dan ook hoog op de strategische agenda van V&VN.

Nieuwe beroepsprofielen

De zorg wordt steeds complexer. Dat maakt een goede mix aan zorgprofessionals nodig die op de juiste plekken en momenten wordt ingezet. Daarom maakte V&VN, samen met andere partijen, nieuwe beroepsprofielen voor verpleegkundigen en verzorgenden. Mét een advies om een goede overgangsregeling te ontwikkelen die recht doet aan de kennis en ervaring van de huidige groep verpleegkundigen, waaronder inservice-opgeleide verpleegkundigen. Het grote verschil tussen de huidige en de nieuwe beroepsprofielen is dat er onderscheid komt tussen mbo- en hbo-verpleegkundigen, ook in het BIG-register. In januari 2016 presenteerden we dit rapport aan de minister van VWS. Ook adviseerden we het ministerie van VWS

om in de wet vast te leggen dat hbo-verpleegkundigen vanaf 2020 verschillende voorbehouden handelingen zelfstandig mogen uitvoeren. Verder namen we het initiatief tot een regiegroep waar we samen met andere partijen werken aan bijvoorbeeld opleidingen en functies die aansluiten op de nieuwe profielen.

Lees meer op: www.venvn.nl/beroepsprofielen

Betekenisvol registreren

Als verpleegkundige of verzorgende registreer je elke dag veel informatie. Checklists en registraties kunnen zorgen voor veel registratielast. Maar voor wie verzamel je al die informatie? We vinden het belangrijk om kritisch te zijn op wat je registreert. Registraties zijn alleen betekenisvol als de patiënt er wat aan heeft en

ze bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van zorg. Daarom keken V&VN en Vilans in de *Werkplaats Leiderschap op kwaliteit* hoe je als verpleegkundige of verzorgende zelf kunt beoordelen of de kwaliteit van de zorg op orde is en hoe je daarop actie kunt ondernemen. De geleerde lessen uit deze werkplaats zijn verzameld in de methodiek *Weet wat je meet!* voor zorgteams. Ook doen we landelijk mee aan 'schrapsessies' van registraties in verschillende sectoren.

Aandacht voor ouderenzorg

De ouderenzorg was onophoudelijk in de media in 2016, van zwarte lijst tot manifest. V&VN staat voor zorg die steeds bijdraagt aan kwaliteit van leven van bewoners. In onze activiteiten stellen we de driehoek bewoner, naasten en professionals centraal. Als beroepsgroep kunnen we de zorg mooier, beter en veiliger maken en daar denken we graag over mee. We zijn dan ook een van de partners in Waardigheid en Trots, het verbeterprogramma van de ouderenzorg dat is opgezet door de staatssecretaris van VWS. In 2016 hielden we ons bezig met onder andere de volgende onderwerpen:

Alarm verpleeghuiszorg

V&VN wijst er al jaren op dat het deskundigheidsniveau in verpleeghuizen niet in evenwicht is met de steeds complexer wordende zorg. In de zomer van 2016 gaven we, samen met onder andere de Inspectie voor de Gezondheidszorg, bijzondere aandacht aan de veiligheid in verpleeghuizen. Met als gevolg dat dit punt eindelijk op de agenda kwam te staan. In de maatschappelijke discussie die volgde, wezen we op het belang van deskundigheidsbevordering. Onze leden geven aan dat 83 procent van hen hiervoor niet voldoende tijd en budget krijgt van de werkgever. Daarom blijven we hameren op meer ruimte voor leren en reflectie. We hopen dat onze beroepsgroep dit ook (blijft) doen bij werkgevers. Zodat zij zich toegerust voelen om de steeds complexere zorg te kunnen blijven bieden. Want niet alleen deskundigheid om risicovolle handelingen uit te voeren is belangrijk, ook de vaardigheden en ethisch inzicht die komen kijken bij persoonsgerichte zorg zijn essentieel.

Als beroepsgroep kunnen we de zorg mooier, beter en veiliger maken

Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg: kwaliteit van leven voorop

In 2016 droegen we actief bij aan de ontwikkeling van een nieuw kwaliteitskader voor de verpleeghuiszorg. Het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg draait om de kwaliteit van leven van ouderen, om persoonsgerichte zorg en niet om regels, registratie en afvinklijstjes. Daarnaast gaat het in dit nieuwe Kwaliteitskader om samen leren en verbeteren.

De afgelopen jaren werd duidelijk dat cijfers – een momentopname – niet veel zeggen over kwaliteit. Kwaliteit ontstaat als je steeds terugkijkt of je het goede hebt gedaan, daarvan leert en voor verbeteracties zorgt. In 2017 werken we daar op diverse manieren aan, bijvoorbeeld door het opstellen van indicatoren om de basisveiligheid in verpleeghuizen te verbeteren.

Lees meer op: www.venvn.nl/kwaliteitskader

Participatiekliniek groot succes

Hoe voelt het om met ouderdomskwalen en dementie te leven en de regie uit handen te moeten geven? Dat kon je als verzorgende of verpleegkundige zelf 24 uur lang ervaren in de Participatiekliniek die we in september openen in het Brabantse Megen. Al bijna 700 deelnemers woonden deze confronterende en inspirerende bijscholing bij. De Participatiekliniek bestaat uit drie onderdelen: het verblijf in Megen, een campagne waarin deelnemers

hun ervaringen in hun eigen woorden delen met collega's én onderzoek. Het doel: een beweging onder verzorgenden en verpleegkundigen op gang brengen waarin ze elkaar inspireren als het om hun werk gaat.

V&VN benadrukt dat dit niet een eenmalige ervaring is: de deelnemers gaan met hun bevindingen in hun organisatie aan de slag. Zo sluiten ze beter aan bij wat bewoners wensen en belangrijk vinden.

Lees meer op www.participatiekliniek.nl

Leidraad personeelssamenstelling

Zonder de kennis van de werkvloer kunnen we de omslag in de verpleeghuiszorg niet maken. Wat hebben de teams nodig om bewoners in een verpleeghuis goede zorg te bieden?

Daartoe stelden we de Leidraad Verantwoorde Personeelssamenstelling op. Met behulp van de leidraad kun je als verpleegkundige of verzorgende bij de bestuurders van je instelling aangeven wat nodig is om goede zorg te bieden, die aansluit op de vraag van bewoners. Daarbij gaat het niet alleen om kennis en kunde, maar ook om tijd en aandacht.

Een minimale personeelsbezetting vorm lijkt lastig landelijk vast te stellen. De samenstelling van de teams kan en moet verschillen, afhankelijk van de vraag en de context. Kijk als verpleegkundige liever zelf wat er echt nodig is en ga het gesprek erover aan. De leidraad is getest in vijf pilot-organisaties en besproken met focusgroepen. In 2017 ontwikkelen we de leidraad door naar een handreiking personeelssamenstelling, als onderdeel van het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg. Die gaan we in vijftig organisaties implementeren.

Kwaliteitsagenda voor zorg in de wijk

De zorg in de wijk ontwikkelt zich snel en daarmee ook de wijkverpleging. Wijkverpleegkundigen zetten in 2016 meer in op het stimuleren van de zelfredzaamheid en eigen regie van cliënten. De beroepsgroep wordt daarmee ingezet als regisseur van de zorg. De zorg voor patiënten vindt steeds meer in de thuissituatie plaats, omdat mensen korter in het ziekenhuis verblijven en later naar een verpleeghuis verhuizen. Daardoor is onze beroepsgroep steeds belangrijker in de eerste

lijn. Dat maakt het tegelijkertijd urgenter om aan patiënten, onszelf en andere partijen te laten zien wat wijkverpleegkundige teams doen, waarom en wat het oplevert. Daartoe is V&VN in overleg met alle belangrijke partijen in het veld. Het doel: een kwaliteitsagenda voor de wijkverpleging maken om verpleegkundigen en verzorgenden in de wijkverpleging te helpen bij de (wetenschappelijke) onderbouwing van het vak. Zo komen er vier extra kwaliteitsstandaarden voor de wijkverpleging en zijn er plannen voor praktijkgericht en wetenschappelijk onderzoek. Wordt vervolgd in 2017.

Kwaliteitsstandaarden vanuit de beroepsgroep

Kwaliteitsstandaarden die niet van bovenaf zijn opgelegd, maar zijn ontwikkeld vanuit onze eigen beroepsgroep: we werken er hard aan. Bij deze evidence-based standaarden staat het werk centraal in plaats van het medische probleem. Ze geven antwoord op een in de praktijk ervaren probleem en vertalen (wetenschappelijke) ontwikkelingen naar de praktijk. In 2016 richtten we een adviesgroep kwaliteitsstandaarden in, waarin leden uit alle verpleegkundige sectoren zijn vertegenwoordigd. In de maak zijn de kwaliteitsstandaarden Eenzaamheid in de wijk, Palliatieve zorg thuis, Intensieve Kindzorg thuis en Verpleegkundige verslaglegging en overdracht. De eerste nieuwe kwaliteitsstandaarden zijn eind 2017 en voorjaar 2018 klaar.

Eenduidige taal in de Kernset

Niet altijd is duidelijk wat precies wordt bedoeld met een bepaalde term, bijvoorbeeld bij de overdracht van een patiënt. Geen wonder: vaak worden meerdere begrippen gebruikt om een patiëntsituatie te omschrijven. Daarom werkt V&VN aan de Nationale Kernset: een groot project dat ervoor zorgt dat gegevens in de hele zorgsector vergelijkbaar zijn. Alle verpleegkundigen en verzorgenden kunnen de Kernset gebruiken in hun dagelijkse werk. Het is geen nieuw systeem, het zorgt er voor dat patiëntgegevens op eenzelfde manier worden vastgelegd. In 2016 zijn grote stappen gezet met de start van de proeftuin.

Lees meer op: www.venvn.nl/kernset

Vernieuwd Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg

Van kwaliteit van dienstverlening naar kwaliteit van leven, aangepast op de wensen van de individuele cliënt. Dat is de kern van het vernieuwde Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg. Twee jaar lang werkte V&VN samen met verschillende partners uit de gehandicaptenzorgsector aan het kwaliteitskader, om de zorg aan mensen met een beperking te verbeteren. Na enkele succesvolle proeftuinen werd het kwaliteitskader ingediend bij Zorginstituut Nederland. Zowel het Zorginstituut als de staatssecretaris van VWS en de Tweede Kamer waren positief. In 2017 gaan zorgorganisaties werken met het vernieuwde kwaliteitskader.

eHealth: blik op de toekomst

De samenleving digitaliseert en de zorg blijft niet achter. Om goede zorg te bieden, is het immers niet altijd nodig om face-to-facecontact te hebben. Welke rol kunnen verpleegkundigen hierbij spelen? Die vraag bracht V&VN in tijdens de eHealth Week 2016. Daarnaast zaten we met allerlei organisaties aan tafel over de rol van verpleegkundigen en verzorgenden bij eHealth. Zo werkten we mee aan een handreiking en een hulpmiddelenwijzer om wijkverpleegkundigen te ondersteunen bij het indiceren via eHealth. Verder reikten we de eerste V&VN VZI Scriptieprijs uit voor de beste hbo-v-scriptie over een eHealth-onderwerp, was er een eHealth-thema-nummer van V&VN Magazine en werkten we mee aan een zelftest om je digitale vaardigheden te testen. In 2017 willen we ervoor zorgen dat digitale vaardigheden in het curriculum worden opgenomen, om daarmee aanstormende verpleegkundigen en verzorgenden voor te bereiden op de digitale kant van de zorg.

Kwaliteitsregister V&V: continu in ontwikkeling

Een leven lang leren is belangrijk nu de zorg alsmear complexer wordt. Als verpleegkundige

of verzorgende kun je in het Kwaliteitsregister V&V aantonen dat je je bekwaamheid up-to-date houdt. Dat geeft patiënten de zekerheid dat ze een deskundige professional aan hun bed krijgen. V&VN maakt zich er daarom sterk voor dat het register zich continu ontwikkelt, zodat het blijft aansluiten op de wensen van verpleegkundigen en verzorgenden, maar ook van werkgevers en aanbieders van scholing. Zo organiseerden we in oktober een gesprek met scholingsaanbieders en opleidingsfunctionarissen van zorgorganisaties. Dé vraag: hoe blijven verpleegkundigen en verzorgenden deskundig? Hieruit kwamen verschillende ideeën naar voren, zoals scholing op locatie met leercoaches, meer intervisie (ook online) en leren van samenwerking met experts.

Ook in 2016 zette V&VN zich ervoor in dat zorgverzekeraars de inschrijving van zorgprofessionals in het Kwaliteitsregister V&V opnemen in hun inkoopvoorwaarden om kwaliteit te borgen. Het aantal geregistreerden in het Kwaliteitsregister V&V is gestegen van 69.915 (op 31 december 2015) naar 78.594 (op 31 december 2016).

Lees meer op: kwaliteitsregister.venvn.nl.

V&VN in cijfers

2.500

Meer dan 2500 verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten kwamen naar de jubileumbijeenkomsten in het kader van 10 jaar V&VN.

500

Ruim 500 zorgprofessionals ervoeren in 2016 hoe het is om afhankelijk van zorg te zijn in de Participatiekliniek van V&VN.

80.000

In 10 jaar is V&VN uitgegroeid tot een beroepsvereniging van ruim 80.000 (eind 2016) verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten.

52.000

Ruim 52.000 mensen volgen V&VN via sociale media Facebook, Twitter en LinkedIn.

254

Eind 2016 boden 254 zorgorganisaties (een deel van) hun medewerkers een inschrijving in het Kwaliteitsregister V&V aan.

500.000+

De #hartvoordezorg-video van V&VN ging in 2016 viral en bereikte, alleen al op Facebook, meer dan een half miljoen mensen.

300

Vrijwilligers

41

Afdelingen en platforms

Meer dan 300 vrijwilligers zetten zich in 41 besturen van specialistische afdelingen en platforms van V&VN in voor de ontwikkeling van het vak.

78.000

Ruim 78.000 vakgenoten hielden in 2016 hun deskundigheid bij in het Kwaliteitsregister V&V.

3.400

Het jaarlijkse ledenonderzoek werd in 2016 door bijna 3.400 leden van V&VN ingevuld.

82.000

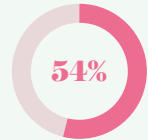
Meer dan 82.000 geïnteresseerden ontvangen iedere week V&VNieuws, de digitale nieuwsbrief van V&VN.

7

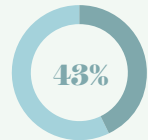
Leden geven V&VN het rapportcijfer 7.

6000

Eind 2016 had het ledenpanel van V&VN ruim 6000 leden. Zij werkten mee aan peilingen over diverse onderwerpen:

54% zegt weleens fouten te maken door hoge werkdruk

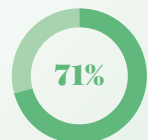
Van de specialisten die met agressie te maken krijgen, is dat bij 43% dagelijks of wekelijks.

2/3

± tweederde krijgt niet genoeg of geen tijd en budget om bij- en nascholingen te volgen.

Door overbelaste mantelzorgers doen wijkverpleegkundigen ook huishoudelijke klussen. Ongeveer 60% doet wel eens een afwas of maakt schoon voor hun cliënt.

71% vindt dat het bespreken van de seksuele gezondheid van patiënten onderdeel is van hun vak. Toch informeert 54% hier zelden of nooit naar.

‘Sommige veranderingen vind ik hartstikke leuk’

*Elly Beunk, verzorgende IG,
merkt dat er in de wijkzorg veel
is veranderd.*

‘Mensen blijven langer thuis wonen voor ze naar een verpleeghuis gaan, en dat maakt ons werk intensiever. Zo kijkt er 's nachts een team bij alleenstaande mensen met dementie. De wondzorg en andere zorg is complexer geworden en we overleggen veel met het sociale netwerk

rondom de cliënt over hoe naasten een steentje kunnen bijdragen. Ook hebben we vaak contact met cliënten door beeldbellen via de iPad. Dat soort veranderingen vind ik hartstikke leuk. De wijkzorg zou meer aandacht moeten krijgen. De financiering is zowel voor cliënten en naasten als zorgprofessionals vaak verwarrend. Als een cliënt die nog thuis woont een indicatie krijgt voor een verpleeghuis, en daardoor van de Zorgverzekeringswet in de Wet langdurige zorg belandt, krijgt hij ineens minder uren zorg. Dat klopt eigenlijk niet.’

Pijler 2

Actieve dialoog met (potentiële) leden

Aan alles wat V&VN als beroepsvereniging doet, gaat dialoog met en tussen de leden vooraf. We organiseren deze dialoog in onze afdelingen en platforms, via peilingen met het V&VN Ledenpanel, via (sociale) media, polls op de website, bijeenkomsten, werkplaatsen, Excellente Zorg-metingen en diverse focus-, meedenk- en meeleesgroepen. Zo krijgen we inzicht in waar verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten in hun dagelijkse werk tegenaan lopen en stellen we vast welke onderwerpen we vervolgens gaan agenderen en aanpakken.

10 jaar V&VN

In 2016 vierden we ons tienjarig bestaan. Reden tot feest: we hadden eind 2016 ruim 80.000 leden, bereikten veel vakinhoudelijke mijlpalen en bespreken zorgontwikkelingen aan alle belangrijke beleids- en bestuurstafels. Om dit te vieren, organiseerde V&VN vier inspirerende bijeenkomsten in het land waar we samen met onze leden nadachten over de zorg van de toekomst. Het werden bijeenkomsten met veel gepassioneerde collega's, inspirerende sprekers, mooie verhalen uit de praktijk, het nodige entertainment en vooral: veel inzichten over belangrijke thema's als kwaliteit van leven in de ouderenzorg, e-health en verpleegkundig leiderschap. Er kwamen meer dan 2.500 verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten naartoe. We sloten de festiviteiten af met een spetterende slotconferentie in TivoliVredenburg in Utrecht.

Dag van de Verpleging

Op 12 mei vierden we de jaarlijkse Dag van de Verpleging. De hele dag was de hashtag

#DvdV2016 *trending* op Twitter. Honderden zorgprofessionals lieten met de V&VN selfie-actie 'Ik zorg omdat...' aan de rest van Nederland zien waarom zij zo gepassioneerd zijn over hun mooie vak. Het verenigingsbestuur, de Ledenraad, directeur en medewerkers van V&VN trokken eropuit om bij zorginstellingen in het hele land te ervaren wat er op de werkvloer leeft en speelt.

Ledenpanel: je stem laten horen

Een krachtige stem richting politiek Den Haag, bij stakeholders en richting pers en media: ons jaarlijkse ledenonderzoek laat zien dat verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten dit een belangrijke reden vinden om lid te zijn van V&VN. Daarom startten we in juli 2016 met het V&VN Ledenpanel. Daarmee kunnen we snel achterhalen hoe onze achterban denkt over actuele onderwerpen. Eind 2016 had het ledenpanel al meer dan 6.000 leden. Met de resultaten van het ledenpanel brachten we onder meer de volgende onderwerpen landelijk

onder de aandacht: fouten maken door hoge werkdruk, agressie in de zorg, overbelaste mantelzorg en het bespreekbaar maken van seksualiteit in de ouderenzorg (zie pagina 23).

Aanmelden voor het ledenpanel? Log in op mijn.venvn.nl en ga naar 'wijzig gegevens'.

V&VN Magazine

Acht keer per jaar verschijnt V&VN Magazine, vol nieuws over het vak en ervaringen van verpleegkundigen en verzorgenden. Sinds 2016 heeft elk nummer een eigen thema. Zo waren er nummers over eHealth, een leven lang leren, 10 jaar V&VN en het bespreekbaar maken van seksualiteit. In 2016 werkten we ook hard aan de vernieuwing van V&VN Magazine: een kwaliteitsslag waarbij de inhoud, vormgeving en fotografie flink onder handen werden genomen. Vanaf 2017 ligt er iedere zes weken een geheel vernieuwd V&VN Magazine bij de leden in de brievenbus.

Sociale media

De sociale media van V&VN groeien gestaag door. Vooral de Facebook-pagina van V&VN zit in de lift met meer dan 26.000 volgers in december 2016 (12.000 in januari 2016). Met de inzet van sociale media gaan we open en transparant in gesprek met onze achterban. Leden en niet-leden kunnen direct reageren op actuele ontwikkelingen binnen de zorg en de vereniging. Deze platforms worden ook ingezet om te inspireren. Een mooi voorbeeld hiervan is de #hartvoordezorg-campagne (zie pagina 24).

In gesprek met afdelingen en platforms

In mei en december gingen bestuurders van de 41 verschillende afdelingen en platforms van V&VN met elkaar in gesprek over ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Onderwerpen op de agenda waren onder meer de nieuwe beroepsprofielen, langdurige zorg en veranderende regelgeving ten aanzien van sponsoring. Op verzoek van de leden krijgen de bijeenkomsten voor afdelingsbesturen in 2017 een ander karakter. Vanaf dan zullen discussie en uitwisseling van kennis en ervaringen meer centraal staan.

Sonja

'Als vereniging zijn we in staat om te binden en te boeien'

Hét moment van 2016 was voor mij de slotbijeenkomst van ons jubileum in Tivoli-Vredenburg. Duizend verpleegkundigen bij elkaar om het over het vak en de toekomst ervan te hebben. Ik kreeg er energie van en een warm gevoel van verbondenheid en saamhorigheid. Mooi om te merken dat we als vereniging in staat zijn om te binden en te boeien. Een ander hoogtepunt? De Participatiekliniek. Hier ondervond ik aan den lijve hoe het is om slechthorend en slechtziend te zijn. Dat voelt behoorlijk eenzaam en is zeer vermoeiend. Een heel andere manier van leren is het, door te ervaren. En dat heeft zeker effect op verzorgenden, hebben we gemerkt. 'Ik ga het vanaf morgen echt anders doen', zei een van hen tegen mij. Fijn dat zo'n

ervaring je nog bewuster maakt van liefdevolle zorg. Verder gaat de onderzoekslijn die bij de Participatiekliniek hoort, ons veel inzicht geven. Dat helpt enorm bij het maken van keuzes voor de toekomst.

Sonja Kersten is directeur van V&VN

‘Ik hoor nog meer bij het grote geheel

Sandra van Duijn, verpleegkundig specialist bij het Alrijne Ziekenhuis Leiden, werd geraakt door de jubileumbijeenkomsten van tien jaar V&VN.

‘**A**ls voorzitter van de afdeling V&VN

Longverpleegkundigen was ik altijd al betrokken bij V&VN, maar door deze bijeenkomsten voelde ik me nóg meer bij het grote geheel horen. Ik merkte dat ik dezelfde taal spreek als de anderen in de zaal en voelde de gezamenlijke passie voor ons beroep. Heel bijzonder. Tijdens de workshop over de toekomstbestendigheid van het vak mochten we thema's aandragen waar V&VN echt iets mee wil gaan doen. Fijn dat V&VN de leden een stem en een rol geeft. Als je als grote vereniging in staat bent om je leden in beweging te krijgen, heb je veel bereikt.’

Afdelingen en platforms van V&VN

Samen vormen ze een gevarieerde beroepsgroep, de ruim 80.000 leden van V&VN. Naast leden met een basislidmaatschap zijn er veel leden die zich organiseren in een (of meerdere) van onze 41 afdelingen en platforms. Zij zijn de vaste ruggengraat van onze vereniging. Binnen onze afdelingen en platforms werken leden samen met vakgenoten in hetzelfde werkveld of met dezelfde specialisatie. Samen gaan we de actieve dialoog met collega's aan. De vrijwillige besturen werken vanuit een eigen jaarplan en organiseren vandaaruit diverse activiteiten:

- ➔ Ze organiseren grote vakinhoudelijke congressen, scholingen en netwerkbijeenkomsten waar vakkennis per thema wordt gedeeld. Het gaat om actuele thema's binnen het vakgebied en overstijgende onderwerpen die de hele beroepsgroep aangaan, zoals de ontwikkelingen van de beroepsprofielen. Hiermee geven de besturen het vak een continue kwalitatieve impuls.
- ➔ Ze geven input voor en nemen steeds vaker zelf deel aan de bestuurstafels, waarmee onze invloed inhoudelijk steeds sterker wordt.

Afdelingen en platforms vragen regelmatig aandacht voor nationale ontwikkelingen over diverse thema's rond hun vakgebied. Dat doen ze onder andere samen met de lobbyist van V&VN. Vaak trekken afdelingen en platforms hierin samen op.

- ➔ Steeds meer verpleegkundigen en verzorgenden zijn direct betrokken bij richtlijnontwikkeling, zowel multidisciplinair als monodisciplinair. Ook de ontwikkeling van (eigen) kwaliteitsstandaarden draagt bij aan de onderbouwing van de vele vakgebieden.
- ➔ Op de bestuurs- en verenigingsbijeenkomsten kunnen leden onderling ervaringen delen. Onderwerp van gesprek zijn bijvoorbeeld vragen als 'hoe bestuur je een afdeling' en 'hoe betrek je je eigen leden maximaal binnen de afdeling'. Ook bespreken we hoe kennis over de veranderende wet- en regelgeving zijn weg vindt naar de afdelingen.

Meer informatie over de afdelingen en platforms: www.venvn.nl/afdelingen.

Verpleegkundig Specialisten Register

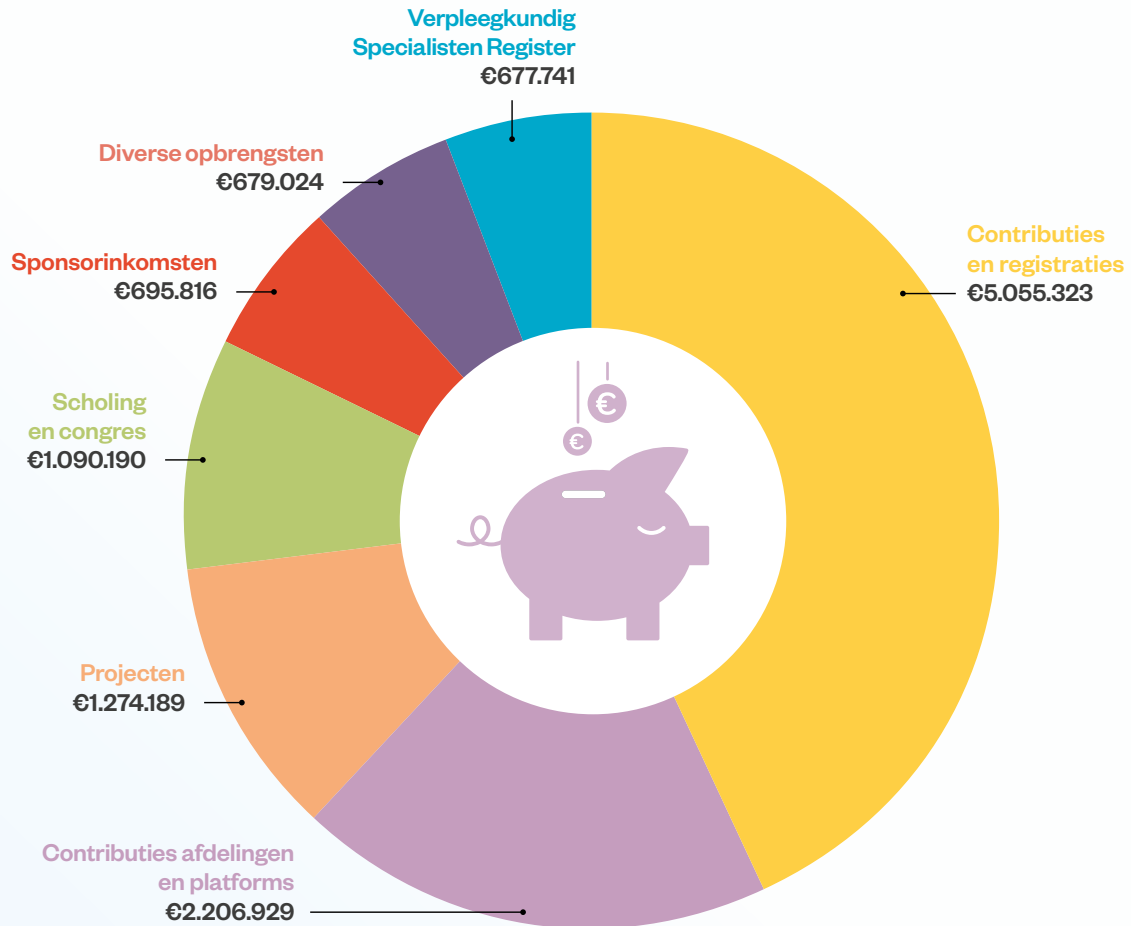
Verpleegkundigen die in het Verpleegkundig Specialisten Register geregistreerd staan, mogen de wettelijk beschermde titel 'verpleegkundig specialist' dragen en het beroep uitoefenen. In opdracht van V&VN beheert de Registratiecommissie Specialismen Verpleegkunde (RSV) het register en voert de wettelijke taken uit rond registratie en

herregistratie. In 2015 lag de nadruk vooral op de stroomlijning van de herregistratie. In 2016 zijn aanpassingen doorgevoerd bij de visitatie van het praktijkonderwijs. Ook lieten we een analyse uitvoeren naar de knelpunten in het huidige opleidingsregister, waarbij we letten op de belangen van alle gebruikersgroepen. Hieruit kwam een

concreet voorstel voor de vernieuwing van het opleidingsregister in 2017. Verder evalueerde een extern onderzoeksbureau in opdracht van het ministerie van VWS het functioneren van de RSV. De uitkomsten van dit onderzoek worden in 2017 bekendgemaakt.

Meer informatie:
vsregister.venvn.nl

Opbrengsten

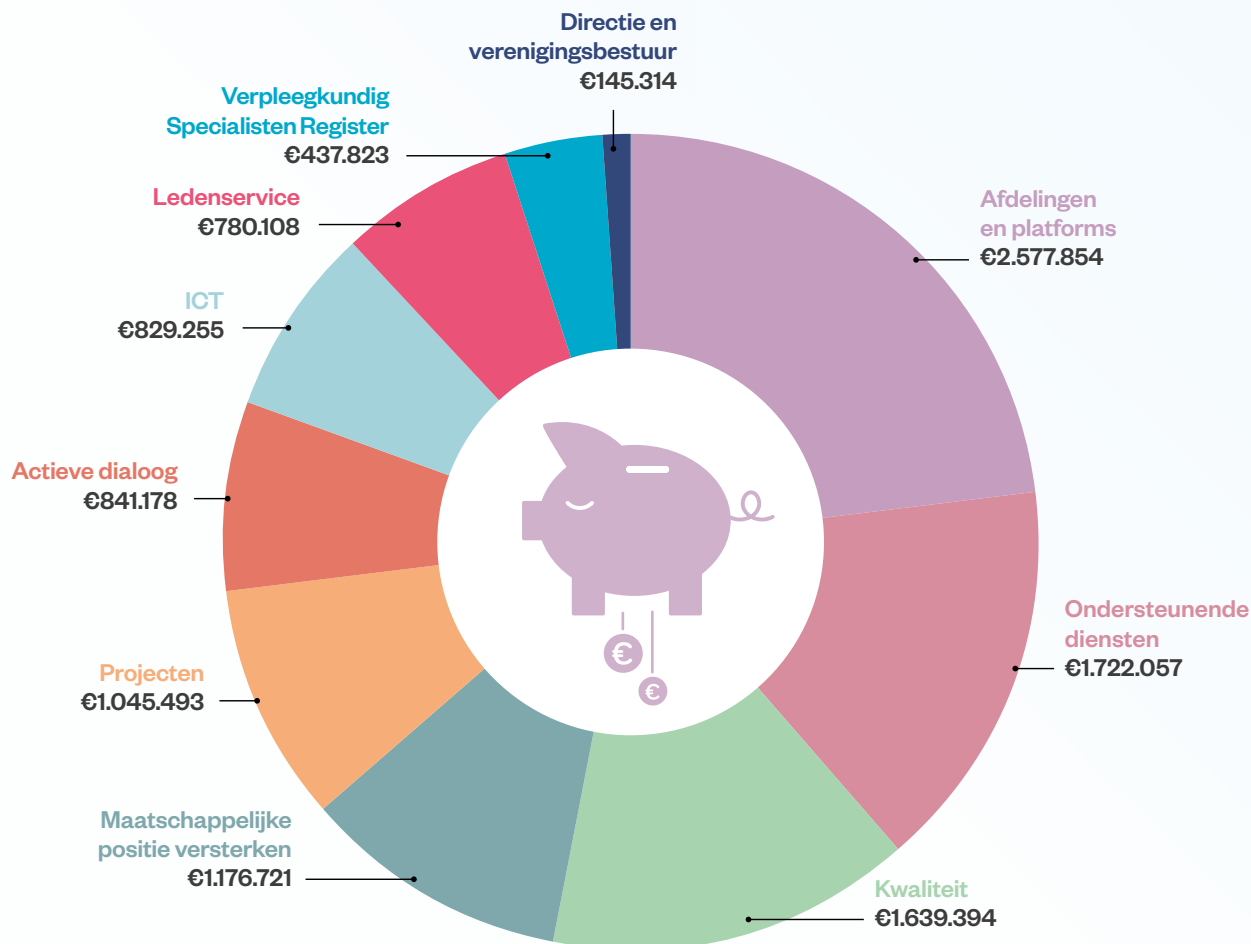
- **Contributies en registraties:** opbrengsten uit contributies van het basislidmaatschap van V&VN en registratie in het Kwaliteitsregister V&V. De Ledenraad van V&VN bepaalt ieder jaar de contributie van V&VN.
- **Contributies afdelingen en platforms:** de afdelingen en platforms van V&VN bekostigen hun activiteiten uit eigen (contributie-)inkomsten.
- **Projecten:** subsidie-inkomsten voor de uitvoering van projecten.
- **Scholing en congres:** inkomsten uit inschrijvingen voor congressen en scholingen van afdelingen en platforms en V&VN Academie.
- **Sponsorinkomsten:** inkomsten van afdelingen en platforms van sponsor-

gelden. Deze worden ingezet ter financiering van scholing, congressen en afdelingstijdschriften.

- **Diverse opbrengsten:** onder meer uit zaalhuur, sprekers, boeken, insignes voor afgestudeerde verpleegkundigen en het programma Excellente Zorg.

- **Verpleegkundig Specialisten Register:** V&VN voert op basis van artikel 14 Wet BIG het Verpleegkundig Specialisten Register. Dit register is financieel onafhankelijk van V&VN – de inkomsten bestaan uit door de minister van VWS vastgestelde tarieven – maar de verantwoording maakt wel onderdeel uit van de begroting en jaarrekening van V&VN.

Kosten

■ **Afdelingen en platforms:** de afdelingen en platforms maken integraal onderdeel uit van de rechtspersoon V&VN. De financiële verantwoording verloopt via de begroting en jaarrekening van V&VN. De inhoudelijke verantwoording van de afdelingen en platforms is terug te vinden in de eigen jaarverslagen, zie hiervoor: www.venvn.nl/afdelingen.

■ **Ondersteunende diensten:** onder meer P&O, financiële administratie, secretariaat en facilitaire diensten.

■ **Kwaliteit:** kosten voor de activiteiten beschreven op p. 9 – 12 en V&VN Academie.

■ **Maatschappelijke positie versterken:** activiteiten beschreven op p. 22 – 24.

■ **Projecten:** alle kosten die zijn verbonden aan projecten die door subsidies worden gefinancierd.

■ **Actieve dialoog:** activiteiten beschreven op p. 16 – 17.

■ **ICT:** kosten ten behoeve van de digitale infrastructuur van V&VN.

■ **Ledenservice:** personeelskosten en kosten die voortkomen uit de werkzaamheden van de ledenservice.

■ **Verpleegkundig Specialisten Register:** zie toelichting bij opbrengsten.

■ **Directie en verenigingsbestuur:** onder meer salaris van de directeur; vacatiegelden voor het verenigingsbestuur, de ondersteunende bestuurscommissies (ethiek, onderwijs, richtlijnen, wetenschap) en de Ledenraad; lidmaatschappen van V&VN (bijvoorbeeld van samenwerkingsverbanden).

Pijler 3

Maatschappelijk versterken

Verpleegkundigen en verzorgenden zijn de kurk waar de gezondheidszorg op drijft. Het is dan ook van groot belang dat onze beroepsgroep actief deelneemt aan het debat over de belangrijke vraagstukken in de zorg. Of het nu gaat over de verbetering van de kwaliteit in de verpleeghuizen, het organiseren van zorg dicht bij de cliënt of een ethisch vraagstuk als voltooid leven; de inbreng van verpleegkundigen en verzorgenden is essentieel. Daarom zorgen we dat belangrijke onderwerpen worden opgepikt door de media en op de politieke agenda komen. En zijn we voortdurend in gesprek met belangrijke stakeholders – zoals werknemersorganisaties, zorgverzekeraars, patiëntenverenigingen, onderwijsinstellingen en brancheorganisaties. Zo benadrukken we de kracht van onze beroepsgroepen en versterken we hun positie.

Personeelstekorten

Omdat het probleem steeds groter wordt, sloegen we in 2016 alarm: er is een groeiend tekort aan verpleegkundigen en verzorgenden. Vooral binnen de wijkverpleging, de verpleeghuiszorg en op bepaalde specialistische afdelingen in ziekenhuizen. Hierdoor krijgen patiënten of cliënten niet de zorg die nodig is of duurt het langer voordat die zorg wordt geleverd. De huidige instroom uit de opleidingen kan het huidige tekort niet opvangen. Daarnaast speelt een imago rol; de ouderenzorg is geen populaire keuze onder studenten. Daarom startte V&VN samen met ActiZ, branchevereniging van zorgondernemers, de campagne *HBO-V in de ouderenzorg: Daar zit meer achter* om studenten hbo-verpleegkunde en zij-instromers te enthousiasmeren voor de ouderenzorg. De campagne lijkt goed aan te slaan en won twee prijzen. Er zijn meer oplossingen waarvoor we ons sterk voor willen maken, zowel landelijk als in de regio. Zo willen we in verschillende sectoren

met opleiders in gesprek gaan over hoe we verpleegkundigen en verzorgenden anders en beter kunnen opleiden. Ook moet het voor verpleegkundigen aantrekkelijker zijn om van sector te wisselen. Ook vroegen we regelmatig in de media aandacht voor meer waardering voor zorgpersoneel. Zo willen we zorgen dat er betere werkomstandigheden komen en dat de zittende verpleegkundigen en verzorgenden niet de zorg worden uitgejaagd. De komende jaren zal de behoefte aan verpleegkundigen en verzorgenden alleen maar groeien. Daarom blijft dit thema ook in 2017 en daarna hoog op de agenda staan van V&VN.

Politieke lobby

Naast de problemen op de arbeidsmarkt richtte de politieke lobby van V&VN zich in 2016 op het creëren van goede randvoorwaarden in de organisatie van zorg. Hierbij ging veel aandacht naar de wijkverpleegkundige zorg (inkoop, bekostiging). Ook de problemen bij het case-management dementie, de intensieve kindzorg

jkje positie

en de keuze van medische hulpmiddelen worden aangepakt. In de verpleeghuizen speelt de zoektocht naar de optimale personeelsmix van deskundig en voldoende personeel. Er zijn namens onze achterban Kamervragen gesteld over de organisatie van de acute zorg voor kwetsbare ouderen, waarbij onnodige opnames op de spoedeisende hulp kunnen worden voorkomen. Daarnaast staat de organisatie van de ambulancezorg in de politiek op de agenda. Dankzij krachtenbundeling met onze achterban konden we problemen rond deze onderwerpen niet alleen op de kaart zetten, maar ook inspanningen leveren om het op te lossen. In 2016 zijn ook stappen gezet in het terugdringen van administratieve lasten en regel-druk. De experimenten met regelarme zorginstellingen werpen de eerste vruchten af. Een voorbeeld is de wijkverpleging die stopt met standaard risicosignalering. En bij het terugdringen van kindermishandeling pleitte V&VN, samen met andere beroepsgroepen, succesvol voor het ontwikkelen van beroepsnormen in plaats van het invoeren van een meldplicht.

Zeggenschap in je instelling

Verpleegkundigen en verzorgenden ervaren weinig invloed op het zorgbeleid van de organisaties waar ze werken. Daarom is het belangrijk om in iedere zorginstelling effectieve zeggenschap goed te regelen. Via verpleegkundige of verzorgende adviesraden (VAR) – of andere termen, zoals een verpleegkundig stafconvent – oefenen verpleegkundigen en verzorgenden direct invloed uit op hun eigen instelling. Veel instellingen hebben een VAR, maar de mate waarin de VAR écht kan meebe-slissen of effectief zeggenschap kan uitoefenen,

verschilt. Daarom blijft V&VN zich inzetten voor oprichting, ondersteuning en monitoring van VAR's. We zijn dan ook blij met een nieuw V&VN-platform: in 2016 sloot VAR Nederland zich aan bij V&VN. We gaan samen optrekken om de zeggenschap van de beroepsgroep beter te verankeren in de organisatiestructuur van zorginstellingen.

In de schijnwerpers

Het vak staat in de schijnwerpers; zowel vakinhoudelijk als het persoonlijke verhaal van onze beroepsgroep. In 2016 haalden we landelijke media-aandacht met onderwerpen als de Participatiekliniek van V&VN, groeiende personeelstekorten, overbelaste mantelzorgers in de wijk, onnodige spoedritten bij ambulancezorg, agressie in de zorg en het bespreekbaar maken van seksualiteit in de ouderenzorg. Een mooie samenwerking ontstond toen het AVRO/TROS-programma *Zorg.nu* een uitgebreide reportage maakte over het V&VN-onderzoek over fouten maken door hoge werkdruk.

Meer aandacht voor hoge werkdruk

De werkdruk in de zorg is hoog. Uit een peiling onder onze leden bleek dat vier van de vijf ziekenhuis-verpleegkundigen (79 procent) regelmatig of zelfs altijd hoge werkdruk ervaren. Bij meer dan de helft (54 procent) leidde deze druk tot één of meerdere fouten. Bijna een kwart (24 procent) van de verpleegkundigen overwoog te stoppen met het werk vanwege het risico op het maken van een fout. V&VN maakt zich sterk voor een open cultuur waarin je kunt

praten over fouten, zodat je ervan kunt leren en zaken kunt verbeteren. Verder zijn begeleiding en nazorg na gemaakte fouten belangrijk. Bij andere vormen van werkdruk kun je als verpleegkundige ook zelf je verantwoordelijkheid nemen. Bijvoorbeeld door de regie te pakken als het gaat om registratielast: is het echt nodig om alles vast te leggen? En volg niet alleen de protocollen maar ga het gesprek aan als iets slimmer te regelen is. Bijvoorbeeld als het gaat om meer mensen inzetten op drukke momenten.

#hartvoordezorg

Verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten maken elke dag het verschil in de zorg. En dat lieten we zien in de video #hartvoordezorg. De video ging tijdens de slotconferentie van het jubileum van V&VN in première en werd een grote hit. De film bereikte op Facebook meer dan 585.000 mensen, is meer dan 3700 keer gedeeld, er is meer dan 500 keer op gereageerd en heeft vooral 'geraakt'. Het is het populairste Facebook-bericht van V&VN sinds de introductie van de Facebook-pagina in 2012.

Bekijk de video: www.bit.ly/2i28KU1

Ambassadeurs wijkverpleging komen op voor hun vak

Om te zorgen dat er niet óver maar mét wijkverpleegkundigen wordt gesproken, startte in september de vierde groep ambassadeurs voor de wijkverpleegkundige met een opleiding. Dit ambassadeurstraject is een initiatief van de afdeling V&VN Verpleegkundigen Maatschappij & Gezondheid. Het doel: wijkverpleegkundigen zelf hun belangen laten behartigen door met de betrokken partijen in gesprek te gaan over hun vak en de positie ervan. De ambassadeurs dragen bij aan het verbeteren van het imago van het vak en de kwaliteit van de patiëntenzorg in hun organisatie. Ook worden ze klaargestoomd voor media-optredens in de landelijke en

regionale pers en treden ze actief naar buiten over hun vak. Ook jeugdverpleegkundigen en casemanagers dementie volgden in 2016 het ambassadeurstraject.

Mijlpaal geestelijke gezondheidszorg

In 2016 bereikten de verpleegkundig specialisten ggz een mijlpaal: vanaf 1 januari 2017 kunnen ze worden ingezet als regiebehandelaar. Het Kwaliteitsstatuut ggz beschrijft welke zorgprofessionals samen met de patiënt de regie in de zorg voeren. De verpleegkundig specialist ggz is daar nu ook in opgenomen. Ook werkte V&VN in 2016 hard aan het landelijke suïcideprogramma, een nationale wetenschapsagenda voor de ggz en een landelijke module om de acute psychiatrie beter in te richten.

Eerstelijns Verblijf

Het eerstelijns verblijf (ELV) is bedoeld voor kwetsbare mensen die tijdelijk of niet meer in hun eigen huis kunnen verblijven, maar voor wie geen opname mogelijk is in een ziekenhuis of andere zorginstelling. Verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten hebben een onmisbare rol in deze verblijfsvorm. In 2016 lukte het eindelijk om met de samenwerkende partijen het eerstelijns verblijf over te hevelen van een subsidieregeling naar de zorgverzekeringswet. Dankzij de mooie samenwerking tussen de afdelingen V&VN Transferverpleegkundigen en V&VN Maatschappij en Gezondheid.

‘Er is nu één vast aanspreekpunt: **fijn** voor cliënten’

Ronald Touw is verpleegkundig specialist ggz bij Brijder verslavingszorg. Hij was betrokken bij het traject dat de verpleegkundig specialisten ggz in 2016 tot regiebehandelaars maakte.

‘**A**ls regiebehandelaar voer je zelfstandig de behandeling uit. Zodra het nodig is, vraag je andere betrokken zorgprofessionals erbij, zoals een psychiater of verslavingsarts. Voor cliënten en hun naasten is het fijn dat er nu één vast aanspreekpunt is. Ze weten beter bij wie ze terecht kunnen met vragen en wie waarvoor verantwoordelijk is. Het nemen van besluiten doen we samen. Ik merk dat cliënten daardoor meer vertrouwen krijgen in de geestelijke gezondheidszorg. We zijn nog niet lang bezig met het regiebehandelaarschap, dus het proces is nog groeiende. Maar ik vind het een mijlpaal dat we als verpleegkundig specialisten in de ggz deze enorme stap hebben gemaakt.’

‘We vormen meer dan ooit een eenheid’

Sandra Grinwis werkt als verpleegkundige (mbo-opgeleid) op de afdeling Chirurgie in het Elisabeth TweeSteden Ziekenhuis in Tilburg, waar het werken met de nieuwe beroepsprofielen zorgde voor een cultuuromslag. Ze is er heel enthousiast over.

‘**T**erwijl we bang waren voor twee eilanden – mbo en hbo – vormen we juist meer dan ooit een eenheid. Ik dacht: straks mag ik de mooie dingen van het vak niet meer doen, zoals de intensive care-patiënten. Het gaf onrust en onzekerheid. Maar ik word net zo hard uitgedaagd om mee te denken, trek me op aan de hbo’ers. En ik voel me als mbo’er zeker niet minder: ik heb weer zestien jaar ervaring, dus zo leren we van elkaar. Individueel en als team zijn we zoveel sterker. En we kunnen onze kennis nu meer laten zien.’

‘Ik heb een duidelijke mening en wil mijn stem laten horen’

Barbara van Ede is medium care-verpleegkundige bij de divisie Hersenen in het UMC Utrecht. Vorig jaar werd ze lid van V&VN om zich meer in te zetten voor het vak.

Ik ben al 25 jaar verpleegkundige, heb overal een duidelijke mening over en schrijf een blog over mijn werk. Omdat ik behoefte kreeg om mijn stem meer te laten horen, werd

ik lid van V&VN. Zo kan ik me breder laten zien dan alleen op mijn afdeling. Bij V&VN haal ik wat nodig is om mijn vak goed uit te dragen. Via het magazine en de wekelijkse nieuwsbrief blijf ik op de hoogte van wat er landelijk speelt. Wat beter kan? V&VN is niet zo bekend bij de jongere doelgroep, merk ik op mijn afdeling.’

Barbara's blog lezen?

<https://zalmeeenzorgzijn.blogspot.nl>